

Psykologien Sosiaalinen Vastuu ry PSV
Finnish Psychologists for Social Responsibility FiPSR

VASTUU.FI
PSV@VASTUU.FI

Toimintakertomus 2021

Jokaiselle oikeus psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.

Kehitysyhteistyöhankkeet

Libanonin palestiinalaisyhteisö

Kehitysyhteistyö – kartoitettu edellytyksiä uusille hankkeille

Vuoden mittaan selvitettiin resursseja uuden hankkeen suunnittelua ja ulkoministeriön kehitysyhteistyötuen hakemista varten. Neuvoteltiin Lääkäriin Sosiaalinen Vastuu ry:n, Suomen Ammattijärjestöjen Keskusliitto SASKin ja AKAVAN kansainvälisten asioiden johtajan kanssa. Miranda Koskinen, Veera Nieminen ja Sirkku Kivistö tapasivat 15.10.2021 Ulkoministeriön kansalaisjärjestöyksikössä vastuuvirkamies Tiina Kajakosken ja tarkastaja Elina Iso-Markun. PSV on päättänyt valmistella uuden hankkeen yhdessä Beit Atfal Assumoud (BAS) järjestön kanssa. Päävastuukoordinaattori on Anu Castaneda, ja häntä läheisesti avustaa Veera Nieminen. Sirkku Kivistön ja hanketyöryhmä tukevat koordinaattoreita. Hankkeen valmistelemiseksi käytiin Libanonissa 4.-11.12.2021. Matkan aikana Beirutin suurlähetystön itsenäisyyspäivän juhlassa 6.12. työtä esiteltiin Suomen suurlähettiläälle ja kunniakonsulille sekä useille Libanonissa kriisinhallintatehtävissä työskentelevälle suomalaiselle sekä Suomen Lähi-idän instituutin tutkijoille.

Päättäneen hankkeen tuloksia UM:n siirtorahoituksella ja PSV:n keräysvaroilla mahdollistettu työ

BAS-järjestön viidessä perheneuvolassa työskentelee 38 henkilöä, 3 miestä, 35 naista. Kokoaikaisia ovat koordinaattori ja sosiaalityöntekijät (13). Terapeutit ovat osa-aikaisia. Henkilöstöstä 45 % on palestiinalaisia, 55 % libanonilaisia. Jotkut työskentelevät useammassakin neuvolassa. BAS-järjestö kehittää yhteisöperustaista mielenterveystyön mallia (Strategia 2020-2024). Norwegian Aid Committeen (NORWAC) rahoittamana El Bussin perheneuvolan tiimi koulutti kuutena päivänä lokakuussa 2021 muiden perheneuvoloiden henkilökuntaa yhteisöperustaisen kuntoutuksen menetelmistä ensin yhdessä ja sitten ammattiryhmittäin. Tavoitteena oli samalla yhtenäistää perheneuvoloiden toimintakäytäntöjä. Japanilaisen Campaign for the Children of Palestine (CCP) rahoittamana perheneuvolapsykologi ja puheterapeutti kouluttivat BASin sosiaalityöntekijöitä ja lastentarhanopettajia depressio- ja ahdistuneisuushäiriöiden kohtaamisesta ja Montessor-menetelmästä.

PSV:n hankkeen tulosalueista

1) Terapiat: Perheneuvolan moniammatillisen tiimin hoitotyöstä hyötyi 595 lasta, (poikia 63 %). lasta. Uusia lapsista oli 326, kansallisuudeltaan 72 % Libanonin palestiinalaisia, 28 % Syyrian palestiinalaisia, syyrialaisia ja köyhiä libanonilaisia. Sosiaalityöntekijöiden kotikäyntejä tai perheiden tapaamisia keskuksessa oli 763 ja käyntejä alueen toimipisteissä.

2) Erityislasten koulutus ja kuntoutus: Kolmen perheneuvolan alueella erityislapset (79, joista poikia 49) saivat mahdollisuuden erityisopetukseen ja lääkehoitoihin, osittain etäyhteyksin (Feghali 2021). Heidän perheitään tuettiin ja opastettiin. Lääkkeiden saatavuus ja kalleus ovat luoneet vaaratilanteita lapsille. PSV on ottanut asiasta yhteyttä ja lähettänyt perheneuvoloiden psykiatrien työstämän listan tarvittavista lääkkeistä International Health Partnersille, jota kautta lääkealan yritykset voivat lahjoittaa lääkkeitä kriisialueille.

3) Koordinaatio ja mielenterveystyön kehittäminen: Nina Lyytinen piti Stressinsäätelyn kouluttajakoulutuksen loppuseminaarin ja kymmenen sosiaalityöntekijää sai erinomaisiksi todettujen taitojensa perusteella kouluttajadiplomit.

4) Toimintapolitiikan uudistaminen: Vuosi oli mielenterveysohjelman uuden strategian toinen toteutusvuosi. Kuuden painopistealueen 22 osatavoitteen edistymistä seurataan.

Perheneuvoloiden tietotekninen toimintavalmius koheni, kun kolme neuvola sai käyttöön uudet tietokoneet.

Suurena kehittämishaasteena oli perheneuvolatyön sopeuttaminen pandemiarajoitusten aikaan. BAS selvitti, että perheneuvoloiden terapeutit työskentelivät etäyhteyksillä (eniten WhatsAppilla) yli puolessa (60%) asiakasperheistä. Jos etäyhteyksiä ei ollut mahdollista käyttää, palvelu räätälöitiin tukea, informaatiota ja terapiakontakteja säädellen. Etäkontaktien vaikeutena on usein sähkökatkot ja internetyhteyksien kalleus. Perheneuvolat ovat tehneet suuren työn kehittäessään pandemian ja maan heikon infrastruktuurin oloissa toimivaa etäpalvelua. Puheterapeutti Tarek Feghali koordinoi selvityksen ja raportoi tutkimuksen myös Gaza Mental Health Programmen konferenssissa (Feghali 2021).

Vuonna 2021 lisättiin kiinnostusta Suomessa palestiinalaislasten ja -perheiden tilanteisiin ja tuen tarpeisiin eri tavoin. Muun muassa työstettiin esite Tue perheneuvolatyötä kuukausilahjoittajana tai ryhdy kuntoutuskummiksi erityislapselle (<https://vastuu.fi/?p=2181>). Lisäksi etänä ja Oodi-kirjastossa pidettiin luento- ja esittelytilaisuuksia Libanonin tilanteesta. Lahjoitus- ja kummitoimintaa esiteltiin uusille psykologianopiskelijoille ja psykologiyhdistyksille. Journalisti Hanna Hirvonen kirjoitti laajasta palestiinalaispakolaisten tilanteesta useissa eri julkaisuissa. Vuoden aikana tuli esiin myös kiinnosta lähteä vapaaehtoistyöhön yhteistyöjärjestöön.

Ei vain rahankeräystä, vaan myös kehitysyhteistyöhön perehtymistä

PSV pyrkii mahdollisimman hyvin kertomaan kehitysyhteistyökohteen toiminnasta ja siten lisäämään kehitysyhteistyötuntemusta psykologien ja suuren yleisön keskuudessa. Libanonin hanke edistää kestävän kehityksen (SDG 2030) tavoitteita 1) ei köyhyyttä, 3) terveyttä ja hyvinvointia, 4) hyvä koulutus, 16) rauha ja oikeudenmukaisuus. Lapsen oikeuksien sopimus on PSV:n työtä erityisesti ohjaava ihmisoikeussopimus (<https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-lyhennettya/>).

Saidan ja El-Bussin perheneuvoloiden työn kuukausi- ja kerta-avustajia oli 40 henkilöä ja 3 yhteisöä, lisäksi perheneuvolan psykologin työtä avustivat useat yhdistykset, Mobilepay-maksajat ja työpalkkionsa lahjoittajat (keräystuotto 16 764,64 €). Kuntoutuskummeina tai kummiryhmien jäseninä erityislapsia avusti 77 henkilöä (keräystuotto 17 405 €). Jotkut lahjoittivat juhlapäiviksi tai erityiskohteisiin. Yhteensä keräystuotto oli 38 382,80 €.

PSV esitti Psykologiliiton paikallisyhdistyksille 10.3.2021 liittymistä PSV:n kehitysyhteistyöhön avustamalla Saidan perheneuvolan psykologityötä kummipsykologi-konseptilla. Yhdistyksille luvattiin raportointia psykologin työstä. Seitsemän paikallisyhdistystä on päättänyt avustaa kertamaksulla. Kaksi yhdistystä on pyytänyt lisätietoja tiedotteisiinsa.

Suomen Psykologiliiton hallitus päätti 27.8.2021 liittyä kehitysyhteistyöhankkeeseen ”Psykososiaalinen tuki perheneuvolatoiminnassa” ja avustaa sitä 4500 eurolla vuosina 2022 ja 2023.

Talous- ja hankehallinto

Varainhankinnan merkeissä on painettu postikortteja ja järjestetty kirpputorimyyntiä hanketyön pankki-, kirjanpito- ja tilintarkastuskuluihin. Siten saadaan avustusrahat lähes kuluttomina yhteistyöjärjestön käyttöön. PSV on tehnyt Poliisihallitukselle rahankeräystilityksen. Kirjanpidon hoitaa ja taloushallinnan neuvontaa antaa Tilipalvelu Häkkinen Oy, tilintarkastuksen suorittaa Tilitoimisto Antti Väliäho. Libanonissa yhteistyöjärjestöllä on talousosasto ja ulkoinen tilintarkastaja.

Libanonin työn pankkitili on FI33 8000 1900 7035 30. Viitenumerot auttavat lahjoittajia kohdentamaan avustuksensa. PSV on avannut MobilePay 26863 -maksamisen Libanonin hankkeelle.

Libanonin työn työryhmän koordinaattoreita olivat Sirkku Kivistö ja Veera Nieminen. He kokosivat kuukausittain yhteenvetokirjeen työryhmän jäsenille: Agneta Kallström, Alva Grünthal, Anna Tienhaara, Anna Väliäho, Emma Pajunen, Ferdinand Garoff, Heidi Saarinen, Irja Kandolin, Kirsti Palonen, Leena Sarkio, Leena Hytönen, Miranda Koskinen, Monika Riihelä, Nina Lyytinen, Noor Assad, Pauliina Ahti, Reetta Puuronen, Riina Lepistö ja Vilma Kokkonen.

Lähteet

Feghali, Tarek: Adjustment of MH Services Delivery in the Times of COVID-19 and Beyond. Experience of NISCVT’s MHP in the Palestinian Refugee Camps across Lebanon. Presentation in the 8th International Conference of the Gaza Community Mental Health Programme “Mental Health in Gaza Strip: An Area Populated by Refugees” September 6th 2021

Koskela, Anna, Kivistö Sirkku: Etäyhteyksien käyttö Beit Atfal Assumoudin (BAS) perheneuvoloiden työssä vuonna 2020. 9.4.2021

Somalimaa

Somalimaan ”Ihmisoikeusperustainen yhteisöllisen mielenterveyshoidon vahvistaminen Somalimaassa” -mielenterveyshanke käynnistyi tammikuussa 2019. PSV:n edustaja on ollut

mukana vapaaehtoisista koostuvassa moniammatillisessa tiimissä, joka suunnittelee, tukee ja arvioi hankkeen toteuttamista. Vuosi 2021 oli jälleen koronapandemian takia haasteellinen vuosi. Hankesuunnitelman mukaisia aktiviteetteja saatiin kuitenkin toteutettua lähes suunnitelmien mukaan.

Hargeisan psykososiaalinen keskus aloitti toimintansa alkuvuodesta. Keskukseen palkattiin kaksi sosiaalityöntekijää sekä osa-aikainen lääkäri. Keskukseen on hakeutunut vakavista mielenterveysongelmista kärsiviä ihmisiä, joten läkärin panos, sekä lääkehoito on ollut oleellinen osa keskuksen toimintaa. Äiti-lapsi klinikoilla työskentelevät hoitajat, sekä sosiaalityöntekijät tekevät työtä yhteisöissä, esimerkiksi pitämällä tilaisuuksia, jossa lisätään ihmisten tietoa mielenterveydestä, sekä ohjaamalla ihmisiä psykososiaalisen keskuksen palvelujen piiriin. Myös mielenterveysongelmista kärsivien omaisille suunnataan ohjausta ja neuvontaa. Koronatilanteesta johtuen psykososiaalisen keskuksen virallisia avajaisia vietettiin vasta lokakuussa. Lisäksi on järjestetty koulutuksia ihmisoikeusperustaisesta mielenterveyshoidosta.

Hankematkoja ei voitu toteuttaa vuonna 2021 koronapandemiasta johtuen. LSV:n ohjelmapäällikkö pääsi kuitenkin vierailemaan Hargeisassa. Tämä tapaaminen oli tärkeä yhteistyön kannalta. Vapaaehtoisten tiimi on ylläpitänyt yhteistyötä ja kontaktia projektin työntekijöihin etätapaamisten ja etätuohjausten avulla.

Hanke Sosiaalisen trauman kanssa selviytyminen: Apua avuntarjoajilleTurkin ihmisoikeussäätiön kanssa

Turkin hankkeessa ei ollut toimintaa vuonna 2021.

Paikallisryhmät (koordinaattorina 2021 Oona Savander)

PSV Joensuu

Ei aktiivista toimintaa kauden aikana

PSV Jyväskylä

Avustanut PSV:n mielenterveyshanketta Libanonissa.

PSV Turku

Ei aktiivista toimintaa kauden aikana

PSV Tampere

Kevään aikana Tampereen paikallisryhmä on järjestänyt pandemia-ajan yhteisöllisyyttä edistävän somekampanjan, johon kerättiin opiskelijoiden tarinoita ja kokemuksia sekä niitä jaettiin yhteisesti. (https://m.facebook.com/290693677764730/posts/kiitos-psv-tampere-tosi-kiinnostavaa-luettavaa/1885004325000316/?locale2=ko_KR)

Syksyllä järjestettiin tempaus “piristystä pimeyteen”, jossa myytiin leivoksia ja kirjoitettiin piristysviestejä kaverille. Tuotot lähetettiin Unicefin hätäapuun Afganistaniin. Lisäksi järjestettiin joulumyyjäiset sekä syksyllä on ylläpidetty kirjakerhoa.

Lisäksi Tampereen paikallisryhmä on vuoden aikana kokoustanut muutamaan otteeseen. PSV Tampere on avustanut Libanonin hankkeen kummipsykologin työtä ja lapset & vanhemmat -toimintaa.

PSV Satakunta

Ei aktiivista toimintaa kauden aikana. Porissa paikallinen kansalaisryhmä Gambiassa, kummitoimintaa lasten hyvinvoinnin turvaamiseksi, johon PSV-Satakunnan vetäjä osallistuu.

PSV Stadi

Ei aktiivista toimintaa kauden aikana.

SPOL ry

Psykologian uusille opiskelijoille on jokaisessa yliopistossa (Helsinki, Tampere, Turku, Åbo Akademi, Jyväskylä ja Oulu) pidetty PSV:n esittelytilaisuus, jotta järjestö tulisi tutuksi ja olisi mahdollisuus lähteä paikallisryhmätoimintaan mukaan tai aloittaa vastaava omalla paikkakunnallaan. PSV:n SPOL-edustaja oli vuonna 2021 Oona Savander. SPOL selvittää mahdollisuutta saada opiskelijoille PSV:n vapaaehtoistyöstä pisteitä opintosuorituksiin.

Muu kotimaan toiminta

Paperittomien klinikka (Global Clinic)

Helsinki

Vuonna 2021 klinikalla toimi kuusi psykologia vapaaehtoistyössä Helsingin Global Clinicilla, jota tukee Lääkäri Sosiaalinen Vastuu. Psykologit saivat työnohjausta. Toiminnassa on pyritty siihen, että psykologille tultaisiin ennakoilmoituksella, jotta voidaan varmistaa, että klinikalla on aina psykologi paikalla. Psykologit myös suunnittelivat ja järjestivät stressinhallintaryhmän. Joitain lausuntoja turvapaikanhakijaprosesseihin on myös kirjoitettu. Tässä Pakolaisneuvonnan lakimiehet ovat auttaneet huomattavasti. Vapaaehtoiset psykologit ovat osallistuneet myös kaikkia ammattikuntia koskettaviin klinikkokokouksiin mahdollisuuksien mukaan. Vuoden aikana oli suunnitteilla myös nettikoulutus, mutta se ei toteutunut resurssin puutteen vuoksi. Vapaaehtoisten perehdytyksestä olivat vastuussa Anu-Katriina Leinonen ja Taru Saari.

Tampere

Tampereen Global Clinicilla on ollut satunnaista vapaaehtoista psykologitoimintaa.

KUU-hanke

Kuuntelusta se alkaa (KUU) hanke tähtää yhteiskuntarauhaan hyvää, toinen toistaan ymmärtävää keskustelua edistämällä. Hanketta vetää Lääkäri sosiaalinen vastuu (LSV) yhdistyksessä Tuikka Asikainen. Hanke kuuluu YLE:n ja Erätaukosäätiön HYVIN SANOTTU, Kunnioittavasti keskusteleva Suomi - kokonaisuuden kumppanihankeisiin noin 150 muun toimijan kanssa. Mentalisaatioyhdistyksen ja Ilmastolääkäreiden toimijoita on ollut hankkeen tukiryhmässä. Hanke haki apurahaa Otti Malmin säätiöltä, mutta ei saanut. Hanke toimii lahjoitusvaroin ja LSV:n yleisten toimintakulujen kustantamana ja täysin vapaaehtoistyön turvin hyvin pienellä budjetilla.

LSV päätti helmikuussa 2021 pyytää Psykologin sosiaalinen vastuu (PSV) yhteistyökumppaniksi hankkeeseen. Vetäjä otti yhteyttä PSV:n puheenjohtajaan 2.3.2021 ja ehdotti psykologikumppanin etsimistä hankkeen suunnitteluun. PSV käsitteli asiaa kokouksessaan ja kun psykologikumppania koko hankkeelle ei löytynyt, ehdotti

tapahtumakohtaisten kumppanien etsimistä KUU- kiertää tilaisuuksiin viidessä yliopistokaupungissa, joissa kiertue käy sekä tiedotusapua. Kuu hankkeen vetäjä oli 15.5 PSV:n kokouksessa esittelemässä tapahtumakumppaniasiaa. Sellaisia ei tässä kokouksessa löytynyt.

Covid tilanne siirsi syksyksi aiotun KUU kiertää- kiertueen keväälle 2022. Vetäjä on tehnyt blogikirjoituksia ja tiedotusta, kerännyt taustatietoja HYVIN SANOTTU hankkeesta ja mentalisaatioyhdistyksestä, haastatellut asiantuntijoita ja näiden pohjalta suunnitellut vuoden 2022 Kuu kiertää- tapahtumat. Vetäjä on tiedottanut muutaman kuukauden välein Kuun etenemisestä PSV:lle, joka on tiedottanut niistä jäsenistöään.

Viestintä- ja vaikuttamistyö

Vuonna 2021 PSV jatkoi viestintää Instagram-tilillään, Facebook-sivuillaan ja nettisivuillaan. Julkaisuja oli välillä enemmän, välillä vähemmän. Vaikuttamistyössä PSV muun muassa allekirjoitti EU:n laajuisen kansalaisaloitteen, jossa vaadittiin kaupan kieltämistä niiden miehitettyjen alueiden siirtokuntien kanssa, jotka ovat laittomia. Blogikirjoituksia kirjoitettiin esimerkiksi turvapaikanhakijoista ja Libanonin nuorista.

Yhdistyksen tiedot

Rekisteröity 7.9.1998 nro 174.667

Y-tunnus: 1822307-7

Kotisivu: www.vastuu.fi

Facebook: https://www.facebook.com/PsykologienSosiaalinenVastuuRy/?ref=pages_you_manage

Keskustelu <https://www.facebook.com/groups/37937866486>

Sähköpostiosoite: [psv\(at\)vastuu.fi](mailto:psv(at)vastuu.fi)

Instagram @psv_ry

Pankkiyhteys: Järjestö/Psykologien Sosiaalinen Vastuu Danske Bank FI9180001771203412

Kannatusjäsenmaksun viitenumero 7210

MobilePay 26863

Rahankeräyslupa Poliisihallitus 22.10.2020 RA/2020/1295

Koko Suomi Ahvenanmaata lukuun ottamatta.